

Test Information

Test Name	UPSC/MPSC/MES D3S1	Total Questions	100
Test Type	Examination	Difficulty Level	Beginner
Total Marks	200	Duration	120 minutes

Test Question Language:- ENGLISH

1. Who inaugurated the PARAM Rudra supercomputing facility at IIT Bombay in January 2026?

- a. S. Somanath
- b. Ajay Kumar Sood
- c. Abhay Karandikar
- d. V. Narayanan

Answer. c

2. Who became the first woman to serve as Deputy Chief Minister of Maharashtra in January 2026?

- a. Pankaja Munde
- b. Sunetra Pawar
- c. Aditi Tatkare
- d. Varsha Gaikwad

Answer. b

3. Which Maharashtra district had the highest sanctioned road length under PMGSY-III as reported in March 2026?

- a. Pune
- b. Satara
- c. Nashik
- d. Ahmednagar

Answer. c

4. Which Maharashtra institution's second convocation was attended by President Droupadi Murmu on 15 April 2026?

- a. IIT Bombay
- b. VNIT Nagpur
- c. IIM Nagpur
- d. AIIMS Nagpur

Answer. d

5. What is the name of India's first 300 km Universal Rocket Launching System flagged off at Shirdi in May 2026?

- a. Vajrastra
- b. Suryastra
- c. Agniastra
- d. Rudrastra

Answer. b

6. How many Padma Awards were approved by the President of India for the year 2026?

- a. 121
- b. 126
- c. 131
- d. 136

Answer. c

7. Which venue hosted the inauguration of the India AI Impact Summit 2026 by Prime Minister Narendra Modi?

- a. Vigyan Bhawan

b. Yashobhoomi

c. Bharat Mandapam

d. Sushma Swaraj Bhawan

Answer. c

8. Which wetland was designated as India's 101st Ramsar Site in August 2026?

a. Deepor Beel

b. Loktak Lake

c. Glaw Lake

d. Rudrasagar Lake

Answer. c

9. Which two destinations are connected by India's first Vande Bharat Sleeper Express, launched in January 2026?

a. Delhi and Mumbai

b. Howrah and Guwahati

c. Chennai and Bengaluru

d. Ahmedabad and Jaipur

Answer. b

10. Which country signed a Joint Declaration of Intent with India on a Semiconductor Ecosystem Partnership in January 2026?

a. France

b. Germany

c. Japan

d. Australia

Answer. b

11. Which future Indian mission will SPADEX-2 support by demonstrating docking in a highly elliptical orbit?

- a. Gaganyaan-1
- b. Aditya-L2
- c. Chandrayaan-4
- d. Shukrayaan-1

Answer. c

12. India and Vietnam signed an MoU in May 2026 covering cooperation in which two emerging technology areas?

- a. Robotics and 5G
- b. Artificial Intelligence and Quantum Technology
- c. Semiconductors and Biotechnology
- d. Cybersecurity and Satellite Navigation

Answer. b

13. How many 'Kartavyas' formed the central framework of the Union Budget 2026–27?

- a. Two
- b. Three
- c. Four
- d. Five

Answer. b

14.

Which two states were selected for the grassroots biodiversity governance project launched by the MoEFCC and the National Biodiversity Authority?

- a. Kerala and Assam
- b. Tamil Nadu and Meghalaya

c. Karnataka and Odisha

d. Gujarat and Sikkim

Answer. b

15. Which change did Ashoka make in his policy after the Kalinga War caused heavy loss of life?

a. Dhammavijaya replaced Digvijaya

b. Digvijaya replaced Dhammavijaya

c. Expansion replaced moral conduct

d. Warfare replaced peaceful policy

Answer. a

16. Which term denoted a polity where members of a Janapada collectively governed the state without rule by a monarch?

a. Saamrajya

b. Bhaujya

c. Maharajya

d. Vairajya

Answer. d

17. Which term was used for land where crops were grown without regular irrigation under Akbar's revenue system?

a. Supik

b. Napik

c. Jirayat

d. Bagayat

Answer. c

18. Which pair of documents was associated with cultivators after land revenue was assessed under Akbar's revenue administration?

- a. Ain-i-Akbari and Akbarnama
- b. Akbarnama and Baburnama
- c. Qabuliyat and Patta
- d. Ain-i-Akbari and Baburnama

Answer. c

19. Which British annexation policy allowed a princely state to be annexed when its ruler died without a natural male heir?

- a. Subsidiary Alliance
- b. Doctrine of Lapse
- c. Policy of Paramountcy
- d. Policy of Non-Intervention

Answer. b

20.

Which Portuguese term denoted the compulsory licence required for ships sailing in the Indian Ocean under Portuguese maritime control?

- a. Vice-rei
- b. Capitão
- c. Cartaz
- d. Vedor da Fazenda

Answer. c

21. Which administrative term collectively denoted Portuguese colonies extending from the Cape of Good Hope to Macau?

- a. Estado da Índia
- b. Cartaz
- c. Arcebispo

d. Capitaon

Answer. a

22. Which declaration issued after the Revolt of 1857 promised religious non-interference and equal treatment?

a. Queen's Proclamation

b. Vernacular Press Act

c. Rowlatt Act

d. Section 124(A)

Answer. a

23. Which issue increased the conflict between the Moderates and Extremists at the Surat Session of the Indian National Congress?

a. Civil service examinations

b. Administrative service employment

c. Legislative assembly elections

d. Swadeshi and Boycott

Answer. d

24.

Which colonial measure specifically targeted articles that encouraged insurgency or promoted hatred based on race, caste and creed?

a. Rowlatt Act

b. Doctrine of Lapse

c. Vernacular Press Act

d. Section 124(A)

Answer. c

25.

Which operation involved Hindustan Republic Association revolutionaries seizing government treasury money from a train to finance revolutionary activities?

- a. Chittagong armoury action
- b. Legislative Assembly bombing
- c. Kakori conspiracy
- d. Jackson assassination

Answer. c

26.

Which specific term was used for the administrative system established under Krantisinha Nana Patil in Satara during the 1942 movement?

- a. Azad Dasta
- b. Pratisarkar
- c. Lal Sena
- d. Azad Radio

Answer. b

27. In which year did Dadabhai Nowrojee and Vyomeshchandra Banerjee establish the East India Association in London?

- a. 1866
- b. 1875
- c. 1883
- d. 1884

Answer. a

28.

Who took charge as editor of Kesari in 1887 and used the newspaper to promote political consciousness during the national movement?

- a. Gopal Krishna Gokhale
- b. Gopal Ganesh Agarkar
- c. Pherozeshah Mehta

d. Bal Gangadhar Tilak

Answer. d

29. Which revolutionary from Maharashtra formed armed groups and led an uprising against British rule in the late 19th century?

a. Ganesh Damodar Savarkar

b. Anant Lakshman Kanhere

c. Vasudev Balwant Phadke

d. Damodar Chapekar

Answer. c

30. Which type of fold has an almost horizontal axial plane with one limb lying horizontally over the other?

a. Symmetrical fold

b. Asymmetrical fold

c. Overturned fold

d. Recumbent fold

Answer. d

31. Which weathering term applies when differential heating causes exposed outer rock layers to detach from the cooler interior?

a. Shattering

b. Exfoliation

c. Oxidation

d. Carbonation

Answer. b

32. Which type of reverse fault has a fault plane inclined at less than 45°, causing one crustal block to move over another?

a. Reverse fault

b. Normal fault

c. Thrust fault

d. Tear fault

Answer. c

33. Which tectonic movement causes gradual uplift or subsidence of a large crustal region without severe folding?

a. Horizontal orogenic movement

b. Vertical epeirogenic movement

c. Sudden episodic movement

d. Compressional horizontal movement

Answer. b

34. Which term is used for a graphical representation of the age and sex composition of a population?

a. Population pyramid

b. Population density

c. Migration diagram

d. Population distribution

Answer. a

35. Which type of migration occurs when a person moves from one state to another without crossing the national boundary?

a. External migration

b. Long-term migration

c. Seasonal migration

d. Internal migration

Answer. d

36.

Which stage of demographic transition is indicated when a region records a declining death rate while its birth rate remains high and relatively stable?

a. Stage 1

b. Stage 3

c. Stage 5

d. Stage 2

Answer. d

37.

Which physical-weathering term results when different minerals respond unequally to repeated heating and cooling and separate into particles?

a. Block disintegration

b. Granular disintegration

c. Salt weathering

d. Freeze-thaw weathering

Answer. b

38. Which landform is formed when a block of the Earth's crust rises between two faults while the surrounding land sinks?

a. Block mountain

b. Rift valley

c. Fold mountain

d. Extensive plateau

Answer. a

39. Which volcanic landform forms when solid volcanic fragments accumulate around an eruptive vent and build a steep-sided hill?

- a. Lava dome
- b. Volcanic plug
- c. Cinder cone
- d. Caldera

Answer. c

40. Which process of erosion occurs when moving rock particles scratch and polish exposed bedrock while being transported?

- a. Attrition
- b. Abrasion
- c. Deflation
- d. Plucking

Answer. b

41. Which geographical term refers to extensive deposits of fine silt transported in suspension over long distances by wind?

- a. Barchan
- b. Loess
- c. Seif
- d. Ventifact

Answer. b

42. Which aeolian landform develops when wind-driven particles polish the exposed windward surface into a smooth sloping form?

- a. Yardang ridge
- b. Ventifact rock
- c. Mushroom rock
- d. Deflation hollow

Answer. b

43. Which climatic region shows changes in climate, vegetation, and soil as altitude increases?

a. Equatorial climate

b. Tundra climate

c. Taiga climate

d. Highland climate

Answer. d

44. Which type of region is organised around a central place or activity and its connections with surrounding areas?

a. Functional region

b. Formal region

c. Political region

d. Physical region

Answer. a

45. Which national commission works to protect rights related to life, liberty, equality and human dignity?

a. National Commission for Scheduled Castes

b. National Commission for Scheduled Tribes

c. National Human Rights Commission

d. National Commission for Backward Classes

Answer. c

46. Which Article of the Constitution directs the State to promote international peace and security?

a. Article 44

b. Article 48A

c. Article 51

d. Article 50

Answer. c

47. Which governance value allows citizens to examine and understand how the government works?

a. Participation

b. Responsiveness

c. Transparency

d. Accountability

Answer. c

48.

Which administrative reform specifies public services and their expected standards so that the performance of public organisations can be assessed?

a. Right to Information

b. Citizens' Charter

c. Social Audit

d. Grievance Redressal

Answer. b

49. Which political concept involves all sections of society in policy making rather than restricting decisions to majority rule?

a. Representative democracy

b. Citizen centricity

c. Good governance

d. Participatory state

Answer. d

50.

Which technical term refers to securing the political order, maintaining stability and ensuring the continued functioning of state institutions?

- a. Nation building
- b. State building
- c. Political development
- d. Administrative development

Answer. b

51. Which Union-level institution in India inquires into corruption allegations against public functionaries?

- a. Lokpal
- b. Lokayukta
- c. Ombudsman
- d. Bureaucracy

Answer. a

52. Which institution exercises legislative oversight in relation to India's foreign policy?

- a. Political leadership
- b. Political executive
- c. Indian Parliament
- d. National Security Advisor

Answer. c

53. Which commission was constituted to prepare a detailed blueprint for revamping India's public administration system?

- a. Second Administrative Reforms Commission
- b. First Administrative Reforms Commission

c. Sarkaria Centre-State Relations Commission

d. Punchhi Centre-State Relations Commission

Answer. a

54. Which form of democracy allows citizens to choose representatives who make political decisions on their behalf?

a. Liberal democracy

b. Representative democracy

c. Participative democracy

d. Federal structure

Answer. b

55. At which level of government were seats reserved for women under the 73rd and 74th Constitutional Amendments?

a. Inter-State level

b. State level

c. Union level

d. Local level

Answer. d

56. Which good-governance principle is shown when different groups discuss an issue and agree on a common decision?

a. Rule of law

b. Consensus oriented

c. Equity and inclusiveness

d. Effectiveness and efficiency

Answer. b

57. Which Article of the Indian Constitution protects the right to life and personal liberty?

a. Article 21

b. Article 19

c. Article 300A

d. Article 32

Answer. a

58. Which legal remedy directs a public authority to perform a prescribed legal duty?

a. Mandamus writ

b. Prohibition writ

c. Certiorari writ

d. Quo Warranto

Answer. a

59. Which power allows courts to check whether a law is consistent with the Constitution?

a. Judicial Review

b. Judicial Activism

c. Parliamentary Sovereignty

d. Constitutional Government

Answer. a

60. Which term refers to the sale of government shares in public sector enterprises to private investors?

a. Dereservation

b. Disinvestment

c. Liberalisation

d. Globalisation

Answer. b

61. Which measure is calculated by subtracting depreciation from Gross National Product at market prices?

a. Gross Domestic Product

b. Net Domestic Product

c. Net National Product

d. Gross National Product

Answer. c

62. Which method estimates national income by aggregating wages, interest, profits and rents earned from productive activities?

a. Product Method

b. Expenditure Method

c. Income Method

d. Value-added Method

Answer. c

63. Which fiscal measure results after deducting net interest liabilities from the gross fiscal deficit?

a. Primary deficit

b. Revenue deficit

c. Fiscal deficit

d. Budget deficit

Answer. a

64. Which BoP classification consists of items determined by an existing deficit or surplus?

a. Accommodating transactions

b. Autonomous transactions

c. Current account

d. Capital account

Answer. a

65. When gains from human capital extend beyond its owner to society, which economic term identifies such gains?

a. Private benefit

b. Capital return

c. Capital depreciation

d. External benefit

Answer. d

66. Which parameter determines the limit of credit creation by commercial banks through the money multiplier mechanism?

a. Capital ratio

b. Reserve ratio

c. Liquidity ratio

d. Leverage ratio

Answer. b

67. Which term denotes central bank money comprising currency and bank reserves that forms the basis for credit creation?

a. Monetary base

b. Narrow money

c. Broad money

d. Money supply

Answer. a

68. Which fiscal category includes government inflows that create liabilities or reduce its financial assets?

- a.** Tax revenue
- b.** Non-tax revenue
- c.** Capital receipts
- d.** Revenue receipts

Answer. *bonus*

69. Which concept is directly violated when present resource use reduces the availability of those resources for future generations?

- a.** National development
- b.** Sustainable development
- c.** Human development
- d.** Income development

Answer. *bonus*

70. Which balance is calculated from the difference between the value of goods exported and goods imported?

- a.** Current balance
- b.** Capital balance
- c.** Invisible balance
- d.** Trade balance

Answer. d

71. Which method assigns base-year quantities as weights while comparing prices across two periods?

- a.** Laspeyres index

b. Paasche index

c. Value index

d. Quantity index

Answer. a

72. Which segment deals in highly liquid, less risky instruments maturing within one year?

a. Money market

b. Capital market

c. Primary market

d. Secondary market

Answer. a

73. Which short-term instrument is negotiable, self-liquidating and regarded as carrying low risk?

a. Treasury Bills

b. Certificates of Deposit

c. Commercial Bills

d. Promissory Notes

Answer. c

74. Which canon of taxation states that the cost of collecting taxes should be kept as low as possible?

a. Canon of Equity

b. Canon of Certainty

c. Canon of Convenience

d. Canon of Economy

Answer. d

75.

Which EIA stage determines the existing physical, ecological and socio-economic conditions of a proposed project area before impacts are assessed?

- a. Project Screening
- b. Environment Baseline
- c. Impact Analysis
- d. Public Consultation

Answer. b

76. Which air pollutant reduces the oxygen-carrying capacity of blood and is associated with cardiovascular problems?

- a. Carbon monoxide
- b. Sulphur oxides
- c. Nitrogen oxides
- d. Particulate matter

Answer. a

77.

Which pollutant category resists chemical and biological degradation, bioaccumulates in ecosystems and poses global environmental concern?

- a. Radiation pollutants
- b. Agricultural pollutants
- c. Photochemical pollutants
- d. Persistent organic pollutants

Answer. d

78. Which water-quality parameter should be examined when fine insoluble particles remain dispersed throughout a water sample?

- a. Hardness

b. Conductivity

c. Salinity

d. Turbidity

Answer. d

79. Which technical term denotes liquid that seeps through solid waste and contains dissolved or suspended material?

a. Sludge

b. Sewage

c. Leachate

d. Effluent

Answer. c

80. Which air pollutant interferes with the lungs ability to exchange gases and influences climate by scattering light?

a. Aerosols

b. Ozone

c. Lead

d. Ammonia

Answer. a

81. Which term refers to pollution sources caused by human activities such as fuel burning, vehicles, and industries?

a. Biogenic

b. Geogenic

c. Anthropogenic

d. Pyrogenic

Answer. c

82. Which term refers to radioactive particles that fall back to the Earth's surface after a nuclear explosion?

- a.** Radioactive contamination
- b.** Radioactive fallout
- c.** Radioactive substances
- d.** Radioactive discharges

Answer. b

83. Which technical term denotes an increase in soluble salt concentration that lowers soil quality and productivity?

- a.** Soil salinization
- b.** Soil erosion
- c.** Land degradation
- d.** Soil pollution

Answer. a

84. Which traditional water-harvesting system uses a long earthen embankment to store runoff water?

- a.** Johads
- b.** Kunds
- c.** Kere
- d.** Khadin

Answer. d

85. Which air pollutant remains stable at low temperatures but decomposes at higher temperatures to release nitrogen dioxide?

- a.** Sulphur oxides
- b.** Carbon monoxide

c. Particulate matter

d. Peroxy acetyl nitrate

Answer. d

86. Which sequence correctly connects increased greenhouse gases with the ecological impact of climate change?

a. GHG rise → heat escape → migration

b. GHG rise → heat trapping → migration

c. GHG fall → heat trapping → migration

d. GHG fall → heat escape → migration

Answer. b

87.

Which technical term denotes unstable atomic species having excess nuclear energy that may occur naturally or be artificially produced?

a. Radionuclides

b. Radioactive fall-out

c. Radiation pollutants

d. Radioactive substances

Answer. a

88.

Which magnetic parameter is represented by the reverse magnetising intensity required to reduce flux density to zero after saturation?

a. Magnetic retentivity

b. Magnetic coercivity

c. Magnetic susceptibility

d. Magnetic saturation

Answer. b

89.

Which circuit designation applies to a parallel resonant LCR arrangement whose impedance becomes maximum at the resonant frequency?

- a. Acceptor circuit
- b. Filter circuit
- c. Selector circuit
- d. Rejector circuit

Answer. d

90. Which parameter K is defined by the relation $I = MK^2$ for an object about a specified rotational axis?

- a. Angular momentum
- b. Radius of gyration
- c. Moment of inertia
- d. Angular acceleration

Answer. b

91.

Which principle of optical resolution states that the first dark ring of one diffraction pattern should coincide with the central maximum of the other?

- a. Malus law
- b. Rayleigh criterion
- c. Brewster law
- d. Huygens principle

Answer. b

92. Which type of ligand has two different donor atoms, but only one of them bonds to the metal at a time?

- a. Ambidentate ligand

- b. Bidentate ligand
- c. Chelating ligand
- d. Hexadentate ligand

Answer. a

93. Which point defect occurs when an ion leaves its normal lattice position and occupies an interstitial site?

- a. Frenkel defect
- b. Schottky defect
- c. Vacancy defect
- d. Impurity defect

Answer. a

94. Which term refers to the fourteen possible three-dimensional arrangements of lattice points in crystals?

- a. Crystal systems
- b. Bravais lattices
- c. Unit cells
- d. Space lattice

Answer. b

95. Which type of complex has a central metal ion bonded to more than one type of ligand?

- a. Cationic complex
- b. Anionic complex
- c. Homoleptic complex
- d. Heteroleptic complex

Answer. d

96. Which term refers to a DNA segment that is replicated from a single origin of replication?

- a. Genome
- b. Replicon
- c. Codogen
- d. Operon

Answer. b

97. Which term describes the entry of a pollen tube into the ovule through the integuments?

- a. Porogamy
- b. Chalazogamy
- c. Siphonogamy
- d. Mesogamy

Answer. d

98. Which term denotes shrinkage of the protoplast away from the cell wall under hypertonic conditions?

- a. Diffusion
- b. Imbibition
- c. Guttation
- d. Plasmolysis

Answer. d

99. Which water-conduction pathway is forced to change at the endodermis before entering the vascular system?

- a. Vacuolar
- b. Apoplast

c. Symplast

d. Transmembrane

Answer. b

100.

Which structure in the endodermis blocks the apoplast pathway and forces water to enter living cells before reaching the vascular tissue?

a. Passage cells

b. Casparian strip

c. Cortical cells

d. Pericycle cells

Answer. b

Test Question Language:- REGIONAL

1. जानेवारी २०२६ मध्ये आय.आय.टी. मुंबई येथील PARAM Rudra महासंगणक सुविधेचे उद्घाटन कोणी केले ?

a. एस. सोमनाथ

b. अजय कुमार सूद

c. अभय करंदीकर

d. व्ही. नारायणन

Answer. c

2. जानेवारी २०२६ मध्ये महाराष्ट्राच्या उपमुख्यमंत्रीपदावर विराजमान होणाऱ्या पहिल्या महिला कोण ठरल्या ?

a. पंकजा मुंडे

b. सुनेत्रा पवार

c. आदिती तटकरे

d. वर्षा गायकवाड

Answer. b

3. मार्च २०२६ मध्ये नोंदविल्यानुसार , PMGSY-III अंतर्गत सर्वाधिक रस्त्यांची लांबी कोणत्या महाराष्ट्र जिल्ह्यासाठी मंजूर करण्यात आली होती ?

a. पुणे

b. सातारा

c. नाशिक

d. अहमदनगर

Answer. c

4. १५ एप्रिल २०२६ रोजी राष्ट्रपती द्रौपदी मुर्मू यांनी महाराष्ट्रातील कोणत्या संस्थेच्या दुसऱ्या दीक्षांत समारंभाला उपस्थिती लावली ?

a. आयआयटी मुंबई

b. व्हीएनआयटी नागपूर

c. आयआयएम नागपूर

d. एम्स नागपूर

Answer. d

5. मे २०२६ मध्ये शिर्डी येथे फ्लॅग ऑफ करण्यात आलेल्या भारतातील पहिल्या ३०० किमी हा पल्ला युनिव्हर्सल रॉकेट लॉन्चिंग सिस्टीमचे नाव काय आहे ?

a. वज्रास्त

b. सूर्यास्त

c. अग्निअस्त

d. रुद्रास्त

Answer. b

6. २०२६ या वर्षासाठी भारताच्या राष्ट्रपतींनी किती पद्म पुरस्कारांना मंजूरी दिली ?

a. १२१

b. १२६

c. १३१

d. १३६

Answer. c

7. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी इंडिया एआय इम्पॅक्ट समिट २०२६ चे उद्घाटन कोणत्या ठिकाणी केले ?

a. विज्ञान भवन

b. यशोभूमी

c. भारत मंडपम

d. सुषमा स्वराज भवन

Answer. c

8. ऑगस्ट २०२६ मध्ये भारतातील १०१वे रामसर स्थळ म्हणून कोणत्या पाणथळ प्रदेशाला घोषित करण्यात आले ?

a. दीपोर बील

b. लोकटक सरोवर

c. ग्लॉ लेक

d. रुद्रसागर सरोवर

Answer. c

9. जानेवारी २०२६ मध्ये सुरू करण्यात आलेल्या भारतातील पहिल्या वंदे भारत स्लीपर एक्सप्रेसने कोणती दोन ठिकाणे जोडली आहेत ?

a. दिल्ली आणि मुंबई

b. हावडा आणि गुवाहाटी

c. चेन्नई आणि बंगळुरू

d. अहमदाबाद आणि जयपूर

Answer. b

10. जानेवारी २०२६ मध्ये भारतासोबत सेमीकंडक्टर परिसंस्था भागीदारीबाबत संयुक्त इरादा घोषणापत्रा कोणत्या देशाने स्वाक्षरी केली ?

- a. फ्रान्स
- b. जर्मनी
- c. जपान
- d. ऑस्ट्रेलिया

Answer. b

11. अत्यंत लंबवर्तुळाकार कक्षेत डॉकिंगचे प्रात्यक्षिक दाखवून SPADEX-2 कोणत्या आगामी भारतीय मोहिमेला सहाय्य करणार आहे ?

- a. गगनयान-१
- b. आदित्य-एल२
- c. चांद्रयान-४
- d. शुक्रयान-१

Answer. c

12. भारत आणि व्हिएतनाम यांनी मे २०२६ मध्ये कोणत्या दोन उदयोन्मुख तंत्रज्ञान क्षेत्रांतील सहकार्याबाबत सामंजस्य करारावर स्वाक्षरी केली ?

- a. रोबोटिक्स आणि ५जी
- b. कृत्रिम बुद्धिमत्ता आणि क्वांटम तंत्रज्ञान
- c. सेमीकंडक्टर आणि जैवतंत्रज्ञान
- d. सायबर सुरक्षा आणि उपग्रह नेव्हिगेशन

Answer. b

13. केंद्रीय अर्थसंकल्प २०२६-२७ ची मध्यवर्ती चौकट म्हणून किती 'कर्तव्ये' निश्चित करण्यात आली होती ?

- a. दोन
- b. तीन

c. चार

d. पाच

Answer. b

14. MoEFCC आणि राष्ट्रीय जैवविविधता प्राधिकरणाने सुरू केलेल्या तळागाळातील जैवविविधता प्रशासन प्रकल्पासाठी कोणती दोन राज्ये निवडण्यात आली ?

a. केरळ आणि आसाम

b. तामिळनाडू आणि मेघालय

c. कर्नाटक आणि ओडिशा

d. गुजरात आणि सिक्कीम

Answer. b

15. कलिंग युद्धामुळे मोठ्या प्रमाणावर जीवितहानी झाल्यानंतर अशोकाने आपल्या धोरणात कोणता बदल केला ?

a. दिग्विजयाच्या ऐवजी धम्मविजयाचा स्वीकार केला

b. धम्मविजयाच्या ऐवजी दिग्विजयाचा स्वीकार केला

c. नैतिक आचरणाच्या ऐवजी विस्ताराचे धोरण स्वीकारले

d. शांततापूर्ण धोरणाच्या ऐवजी युद्धाचे धोरण स्वीकारले

Answer. a

16. जनपदातील सदस्यांनी राजाच्या शासनाशिवाय सामूहिकपणे राज्यकारभार चालविलेल्या राजकीय व्यवस्थेसाठी कोणती संज्ञा वापरली जात होती ?

a. साम्राज्य

b. भोज्य

c. महाराज्य

d. वैराज्य

Answer. d

17. अकबराच्या महसूल व्यवस्थेअंतर्गत नियमित सिंचनाशिवाय ज्या जमिनीवर पिके घेतली जात होती , त्या जमिनीसाठी कोणती संज्ञा वापरली जात होती ?

a. सुपीक

b. नापीक

c. जिरायत

d. बागायत

Answer. c

18. अकबराच्या महसूल प्रशासनांतर्गत जमीन महसूल निश्चित झाल्यानंतर शेतकऱ्यांशी संबंधित असलेल्या कागदपत्रांची कोणती जोडी होती ?

a. आइन-इ-अकबरी आणि अकबरनामा

b. अकबरनामा आणि बाबरनामा

c. कबुलियत आणि पट्टा

d. आइन-इ-अकबरी आणि बाबरनामा

Answer. c

19.

कोणत्या ब्रिटिश विलिनीकरण धोरणानुसार एखाद्या संस्थानच्या शासकाचा नैसर्गिक पुरुष वारस नसताना मृत्यू झाल्यास ते संस्थान ब्रिटिश साम्राज्यात विलीन केले जाऊ शकत होते ?

a. तैनाती फौज पद्धती

b. व्यपगत सिद्धांत

c. सर्वोच्च सत्तेचे धोरण

d. अहस्तक्षेपाचे धोरण

Answer. b

20.

पोर्तुगीजांच्या सागरी नियंत्रणाखाली हिंदी महासागरातून प्रवास करणाऱ्या जहाजांसाठी आवश्यक असलेल्या सक्तीच्या परवान्याला कोणती पोर्तुगीज संज्ञा वापरली जात होती ?

a. व्हाइस-रॉय

b. कॅपिताओ

c. कार्टाझ

d. वेदोर दा फाझेंदा

Answer. c

21. केप ऑफ गुड होपपासून मकाऊपर्यंत पसरलेल्या पोर्तुगीज वसाहतींना एकत्रितपणे कोणती प्रशासकीय संज्ञा वापरली जात होती ?

a. एस्टादो दा इंडिया

b. कार्टाझ

c. आर्चबिशप

d. कॅपिताओ

Answer. a

22. १८५७ च्या उठावानंतर जारी करण्यात आलेल्या कोणत्या घोषणेद्वारे धार्मिक बाबींमध्ये हस्तक्षेप न करण्याचे आणि समान वागणुकीचे आश्वासन देण्यात आले ?

a. राणीचा जाहीरनामा

b. देशी भाषेतील वृत्तपत्र कायदा

c. रॉलेट कायदा

d. कलम १२४(अ)

Answer. a

23. भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसच्या सुरत अधिवेशनात मवाळ आणि जहाल गटांमधील संघर्ष कोणत्या मुद्द्यामुळे अधिक तीव्र झाला ?

a. नागरी सेवा परीक्षा

b. प्रशासकीय सेवांमधील रोजगार

c. विधानसभेच्या निवडणुका

d. स्वदेशी आणि बहिष्कार

Answer. d

24.

बंडखोरीला प्रोत्साहन देणाऱ्या किंवा वंश , जात आणि पंथ यांच्या आधारावर द्वेषाला प्रोत्साहन देणाऱ्या लेखांना विशेषतः लक्ष्य करणारा वसाहतवादी उपाय कोणता होता ?

a. रॉलेट कायदा

b. दत्तक वारस नामंजूर करण्याचे धोरण

c. देशी भाषेतील वृत्तपत्र कायदा

d. कलम १२४(A)

Answer. c

25.

हिंदुस्तान रिपब्लिक असोसिएशनच्या क्रांतिकारकांनी क्रांतिकारी कारवायांसाठी निधी उभारण्याच्या उद्देशाने रेल्वेगाडीतून सरकारी तिजोरीतील रक्कम लुटली होती , त्या कारवाईला कोणते नाव देण्यात आले ?

a. चितगाव शस्त्रागार कारवाई

b. केंद्रीय विधानसभेतील बॉम्बस्फोट

c. काकोरी कट

d. जॅक्सन हत्या

Answer. c

26.

१९४२ च्या आंदोलनादरम्यान क्रांतिसिंह नाना पाटील यांच्या नेतृत्वाखाली सातारा येथे स्थापन करण्यात आलेल्या प्रशासकीय व्यवस्थेसाठी कोणती विशिष्ट संज्ञा वापरली जात होती ?

a. आझाद दस्ता

b. प्रतिसरकार

c. लाल सेना

d. आझाद रेडिओ

Answer. b

27. दादाभाई नौरोजी आणि व्योमेशचंद्र बॅनर्जी यांनी लंडनमध्ये ईस्ट इंडिया असोसिएशनची स्थापना कोणत्या वर्षी केली ?

a. १८६६

b. १८७५

c. १८८३

d. १८८४

Answer. a

28.

१८८७ मध्ये केसरीचे संपादक म्हणून कार्यभार स्वीकारून राष्ट्रीय चळवळीच्या काळात राजकीय जागृतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी या वृत्तपत्राचा वापर कोणी केला ?

a. गोपाळ कृष्ण गोखले

b. गोपाळ गणेश आगरकर

c. फिरोजशहा मेहता

d. बाळ गंगाधर टिळक

Answer. d

29. १९व्या शतकाच्या उत्तरार्धात महाराष्ट्रातील कोणत्या क्रांतिकारकाने सशस्त्र गट स्थापन करून ब्रिटिश सत्तेविरुद्ध उठावाचे नेतृत्व केले ?

a. गणेश दामोदर सावरकर

b. अनंत लक्ष्मण कान्हेरे

c. वासुदेव बळवंत फडके

d. दामोदर चापेकर

Answer. c

30.

कोणत्या प्रकारच्या वलीमध्ये अक्षीय प्रतल (axial plane) जवळपास क्षितिजसमांतर असते आणि एक भुजा (limb) दुसऱ्या भुजेवर क्षितिजसमांतर स्थित असते ?

a. सममित वलय

b. असममित वलय

c. उलटलेले वलय

d. शयन वलय

Answer. d

31. तापमानातील फरकामुळे बाहेरील खडकांचे थर आतील थंड भागापासून वेगळे होण्याच्या प्रक्रियेसाठी अपक्षयाची कोणती संज्ञा वापरली जाते ?

a. तुकडे होणे

b. अपपत्रण

c. ऑक्सिडीकरण

d. कार्बोनेशन

Answer. b

32. कोणत्या प्रकारच्या उत्क्रम विभागाचा विभाग पृष्ठभाग 85° पेक्षा कमी कोनात झुकलेला असतो, ज्यामुळे भूपटलाचा एक खंड दुसऱ्या खंडावर सरकतो ?

a. उत्क्रम विभाग

b. सामान्य विभाग

c. थ्रस्ट विभाग

d. विदारण विभाग

Answer. c

33. तीव्र वलीकरण न होता मोठ्या भूपटल प्रदेशाचे हळूहळू उत्थान किंवा अधोगमन कोणत्या भूरचनात्मक हालचालीमुळे होते ?

a. क्षैतिज पर्वतनिर्मिती हालचाल

b. उभ्या एपिरोजेनिक हालचाली

c. अचानक होणारी आवर्ती हालचाल

d. संपीडनात्मक क्षैतिज हालचाल

Answer. b

34. लोकसंख्येची वय आणि लिंग यानुसार रचना दर्शविणाऱ्या आलेखीय सादरीकरणासाठी कोणती संज्ञा वापरली जाते ?

- a. लोकसंख्या मनोरा
- b. लोकसंख्येची घनता
- c. स्थलांतर आलेख
- d. लोकसंख्येचे वितरण

Answer. a

35. राष्ट्रीय सीमा न ओलांडता एखादी व्यक्ती एका राज्यातून दुसऱ्या राज्यात स्थलांतर करते , तेव्हा त्या प्रकारच्या स्थलांतराला काय म्हणतात ?

- a. बाह्य स्थलांतर
- b. दीर्घकालीन स्थलांतर
- c. हंगामी स्थलांतर
- d. अंतर्गत स्थलांतर

Answer. d

36. एखाद्या प्रदेशात जन्मदर उच्च आणि तुलनेने स्थिर असताना मृत्युदर कमी होत असल्यास , लोकसंख्याशास्त्रीय संक्रमणाच्या कोणत्या अवस्थेचे ते द्योतक आहे ?

- a. अवस्था १
- b. अवस्था ३
- c. अवस्था ५
- d. अवस्था २

Answer. d

37.

वारंवार होणाऱ्या तापवणे आणि थंड होण्याच्या प्रक्रियेमुळे विविध खनिजे असमान पद्धतीने प्रसरण व आकुंचन पावून कणांमध्ये विभक्त होतात , तेव्हा होणाऱ्या भौतिक अपक्षयाला कोणती संज्ञा वापरली जाते ?

- a. खंड विघटन

b. कणीभूत विघटन

c. क्षार अपक्षय

d. हिम-गलन अपक्षय

Answer. b

38. सभोवतालचा भूभाग खचत असताना दोन विभागांदरम्यान भूपटलाचा एखादा खंड वर उचलला गेल्यास कोणता भूरूप तयार होते ?

a. खंड पर्वत

b. विभंग दरी

c. वली पर्वत

d. विस्तृत पठार

Answer. a

39. उद्रेकमुखाभोवती घनरूप ज्वालामुखीय तुकडे साचून उतार असलेली उंच टेकडी तयार झाल्यास कोणते ज्वालामुखीय भूरूप निर्माण होते ?

a. लाव्हा घुमट

b. ज्वालामुखीय प्लग

c. ज्वालामुखीय राखेचा शंकू

d. ज्वालामुखीय विवर

Answer. c

40.

वाहून नेले जात असताना हालचाल करणारे खडकांचे कण उघड्या भूपृष्ठावरील खडकांना घासून गुळगुळीत करतात , तेव्हा होणाऱ्या धूप प्रक्रियेला काय म्हणतात ?

a. अपघर्षण

b. घर्षणजन्य झीज

c. अपवहन

d. उपटण

Answer. b

41. वाऱ्याद्वारे लांब अंतरापर्यंत नलंबलत अवस्थेत वाहून नेल्या जाणाऱ्या सूक्ष्म गाळाच्या वलस्तृत साठ्यांना कोणती भौगोललक संज्ञा वापरली जाते ?

- a. बारखान
- b. लोएस
- c. सेड्फ
- d. व्हेंटलफॅक्ट

Answer. b

42.

वाऱ्याने वाहून आणलेले कण उघड्या वाऱ्याच्या दलशेने असलेल्या पृष्ठभागावर घासून त्याला गुळगुळीत आणि उताराचा आकार देतात , तेव्हा कोणते वायूजन्य भूरूप तयार होते ?

- a. यार्डग रांगा
- b. व्हेंटलफॅक्ट खडक
- c. मशरूम खडक
- d. अपवहन गर्ता

Answer. b

43. उंची वाढत असताना हवामान , वनस्पती आणि मातीमध्ये बदल दलसून येणारा हवामान प्रदेश कोणता ?

- a. वलषुववृत्तीय हवामान
- b. टुंड्रा हवामान
- c. टायगा हवामान
- d. पर्वतीय हवामान

Answer. d

44. मध्यवर्ती ठिकाण कलंवा क्रलयाकलाप आणि त्याचा आजूबाजूच्या प्रदेशांशी असलेला संबंध यांच्याभोवती संघटलत केलेल्या प्रदेशाला काय म्हणतात ?

a. कार्यात्मक प्रदेश

b. औपचारिक प्रदेश

c. राजकीय प्रदेश

d. भौतिक प्रदेश

Answer. a

45. जीवन , स्वातंत्र्य , समानता आणि मानवी प्रतिष्ठेशी संबंधित अधिकारांचे संरक्षण करण्यासाठी कोणता राष्ट्रीय आयोग कार्य करतो ?

a. राष्ट्रीय अनुसूचित जाती आयोग

b. राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती आयोग

c. राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोग

d. राष्ट्रीय मागासवर्ग आयोग

Answer. c

46. आंतरराष्ट्रीय शांतता आणि सुरक्षिततेला प्रोत्साहन देण्याचे निर्देश राज्याला संविधानातील कोणत्या अनुच्छेदाद्वारे देण्यात आले आहेत ?

a. अनुच्छेद ४४

b. अनुच्छेद ४८अ

c. अनुच्छेद ५१

d. अनुच्छेद ५०

Answer. c

47. नागरिकांना सरकारचे कामकाज कसे चालते हे तपासण्याची आणि समजून घेण्याची संधी देणारे सुशासनाचे मूल्य कोणते ?

a. सहभाग

b. प्रतिसादक्षमता

c. पारदर्शकता

d. उत्तरदायित्व

Answer. c

48.

सार्वजनिक सेवा आणि त्यांच्या अपेक्षित मानकांची निश्चिती करणारी , ज्यामुळे सार्वजनिक संस्थांच्या कामगिरीचे मूल्यमापन करता येते , अशी प्रशासकीय सुधारणा कोणती ?

a. माहितीचा अधिकार

b. नागरिकांची सनद

c. सामाजिक लेखापरीक्षण

d. तक्रार निवारण

Answer. b

49. बहुमताच्या निर्णयापुरते मर्यादित न राहता समाजातील सर्व घटकांना धोरणनिर्मिती प्रक्रियेत सहभागी करून घेणाऱ्या राजकीय संकल्पनेला काय म्हणतात ?

a. प्रतिनिधिक लोकशाही

b. नागरिककेंद्रीता

c. सुशासन

d. सहभागी राज्य

Answer. d

50.

राजकीय व्यवस्था सुरक्षित करणे , स्थैर्य राखणे आणि राज्याच्या संस्थांचे सातत्यपूर्ण कामकाज सुनिश्चित करणे , या संकल्पनेसाठी कोणती तांत्रिक संज्ञा वापरली जाते ?

a. राष्ट्रनिर्मिती

b. राज्यनिर्मिती

c. राजकीय विकास

d. प्रशासकीय विकास

Answer. b

51. भारतातील केंद्रस्तरीय कोणती संस्था सार्वजनिक पदाधिकाऱ्यांविरुद्धील भ्रष्टाचाराच्या आरोपांची चौकशी करते ?

- a. लोकपाल
- b. लोकायुक्त
- c. लोकआयुक्त
- d. नोकरशाही

Answer. a

52. भारताच्या परराष्ट्र धोरणासंदर्भात विधिमंडळाच्या देखरेखीची भूमिका कोणती संस्था बजावते ?

- a. राजकीय नेतृत्व
- b. राजकीय कार्यपालिका
- c. भारतीय संसद
- d. राष्ट्रीय सुरक्षा सल्लागार

Answer. c

53. भारताच्या सार्वजनिक प्रशासन व्यवस्थेच्या पुनर्रचनेसाठी सविस्तर आराखडा तयार करण्यासाठी कोणत्या आयोगाची स्थापना करण्यात आली होती ?

- a. दुसरा प्रशासकीय सुधारणा आयोग
- b. पहिला प्रशासकीय सुधारणा आयोग
- c. सरकारिया केंद्र-राज्य संबंध आयोग
- d. पुंछी केंद्र-राज्य संबंध आयोग

Answer. a

54. नागरिकांना त्यांच्या वतीने राजकीय निर्णय घेणारे प्रतिनिधी निवडण्याची संधी देणाऱ्या लोकशाहीच्या प्रकाराला काय म्हणतात ?

- a. उदारमतवादी लोकशाही
- b. प्रतिनिधिक लोकशाही

c. सहभागी लोकशाही

d. संघराज्यीय रचना

Answer. b

55. ७३व्या आणि ७४व्या घटनादुरुस्ती अधिनियमांतर्गत महिलांसाठी कोणत्या स्तरावरील शासनामध्ये जागा राखीव ठेवण्यात आल्या ?

a. आंतरराज्य स्तर

b. राज्य स्तर

c. केंद्र स्तर

d. स्थानिक पातळी

Answer. d

56. विविध गट एखाद्या मुद्द्यावर चर्चा करून सामायिक निर्णयावर सहमत होतात , तेव्हा सुशासनाचे कोणते तत्त्व दिसून येते ?

a. कायद्याचे राज्य

b. सहमतीवर आधारित

c. समता आणि सर्वसमावेशकता

d. परिणामकारकता आणि कार्यक्षमता

Answer. b

57. भारतीय संविधानातील कोणता अनुच्छेद जीवन आणि वैयक्तिक स्वातंत्र्याच्या अधिकाराचे संरक्षण करतो ?

a. अनुच्छेद २१

b. अनुच्छेद १९

c. अनुच्छेद ३००A

d. अनुच्छेद ३२

Answer. a

58. सार्वजनिक प्राधिकरणाला विहित केलेले कायदेशीर कर्तव्य पार पाडण्याचे निर्देश देणाऱ्या कायदेशीर उपायाला काय म्हणतात ?

a. मॅडेमस रिट

b. प्रतिबंधात्मक रिट

c. सर्टिओरारी रिट

d. क्वो वॉरंटो

Answer. a

59. एखादा कायदा संविधानाशी सुसंगत आहे की नाही , हे तपासण्याचा अधिकार न्यायालयांना देणाऱ्या शक्तीला काय म्हणतात ?

a. न्यायालयीन पुनर्विलोकन

b. न्यायालयीन सक्रियता

c. संसदीय सार्वभौमत्व

d. घटनात्मक शासन

Answer. a

60. सार्वजनिक क्षेत्रातील उद्योगांमधील सरकारी समभाग खासगी गुंतवणूकदारांना विकण्याच्या प्रक्रियेला काय म्हणतात ?

a. राखीव क्षेत्रातून मुक्तता

b. निर्गुंतवणूक

c. उदारीकरण

d. जागतिकीकरण

Answer. b

61. बाजारभावानुसार स्थूल राष्ट्रीय उत्पादनातून घसारा वजा केल्यावर मिळणाऱ्या मापाला काय म्हणतात ?

a. स्थूल देशांतर्गत उत्पादन

b. निव्वळ देशांतर्गत उत्पादन

c. निव्वळ राष्ट्रीय उत्पादन

d. स्थूल राष्ट्रीय उत्पादन

Answer. c

62.

उत्पादनक्षम क्रियाकलापांतून मिळणारे वेतन , व्याज , नफा आणि भाडे यांची एकत्रित बेरीज करून राष्ट्रीय उत्पन्नाचा अंदाज लावणाऱ्या पद्धतीला काय म्हणतात ?

a. उत्पादन पद्धती

b. खर्च पद्धती

c. उत्पन्न पद्धती

d. मूल्यवर्धित पद्धती

Answer. c

63. स्थूल वित्तीय तूटीतून निव्वळ व्याज देयता वजा केल्यानंतर मिळणाऱ्या वित्तीय मापाला काय म्हणतात ?

a. प्राथमिक तूट

b. महसुली तूट

c. वित्तीय तूट

d. अर्थसंकल्पीय तूट

Answer. a

64. देय शिल्लक (BoP) वर्गीकरणामध्ये आधीपासून असलेल्या तुटीमुळे किंवा अधिशेषामुळे निर्धारित होणाऱ्या व्यवहारांचा समावेश कोणत्या प्रकारात होतो ?

a. समायोजक व्यवहार

b. स्वायत्त व्यवहार

c. चालू खाते

d. भांडवली खाते

Answer. a

65. मानवी भांडवलातून मिळणारे लाभ त्याच्या मालकाव्यतिरिक्त समाजालाही मिळत असतील , तर अशा लाभांना कोणती आर्थिक संज्ञा वापरली जाते ?

- a. खाजगी लाभ
- b. भांडवली परतावा
- c. भांडवलाचे अवमूल्यन
- d. बाह्य लाभ

Answer. d

66. मुद्रा गुणक यंत्रणेद्वारे व्यापारी बँकांच्या पतनिर्मितीची मर्यादा कोणते परिमाण निर्धारित करते ?

- a. भांडवली गुणोत्तर
- b. राखीव गुणोत्तर
- c. तरलता गुणोत्तर
- d. लाभोत्तोलक गुणोत्तर

Answer. b

67. पतनिर्मितीचा आधार म्हणून काम करणाऱ्या चलन आणि बँकांच्या राखीव निधीचा समावेश असलेल्या केंद्रीय बँकेच्या चलनाला कोणती संज्ञा वापरली जाते ?

- a. चलन आधार
- b. संकुचित चलन
- c. व्यापक चलन
- d. चलन पुरवठा

Answer. a

68. सध्याच्या संसाधनांच्या वापरामुळे भविष्यातील पिढ्यांसाठी त्या संसाधनांची उपलब्धता कमी होत असल्यास कोणत्या संकल्पनेचे थेट उल्लंघन होते ?

- a. राष्ट्रीय विकास
- b. शाश्वत विकास

c. मानवी विकास

d. उत्पन्न विकास

Answer. *bonus*

69.

प्रत्यक्ष गरजेपेक्षा अधिक कामगार रोजगारात असतील आणि त्यांपैकी काही कामगारांना कामातून कमी केले तरी उत्पादनात घट होत नसेल , तर अशा बेरोजगारीला काय म्हणतात ?

a. हंगामी बेरोजगारी

b. छुपी बेरोजगारी

c. घर्षणात्मक बेरोजगारी

d. संरचनात्मक बेरोजगारी

Answer. *bonus*

70. निर्यात केलेल्या वस्तूच्या मूल्य आणि आयात केलेल्या वस्तूच्या मूल्यामधील फरकावरून कोणती शिल्लक मोजली जाते ?

a. चालू खात्याची शिल्लक

b. भांडवली शिल्लक

c. अदृश्य व्यवहारांची शिल्लक

d. व्यापार शिल्लक

Answer. d

71. दोन कालावधींमधील किंमतींची तुलना करताना आधार वर्षातील प्रमाणांना भार म्हणून वापरणाऱ्या निर्देशांकाला काय म्हणतात ?

a. लासपेअर्स निर्देशांक

b. पाशे निर्देशांक

c. मूल्य निर्देशांक

d. प्रमाण निर्देशांक

Answer. a

72. एका वर्षाच्या आत मुदतपूर्ती होणाऱ्या , अत्यंत तरल आणि कमी जोखमीच्या साधनांमध्ये कोणत्या बाजारपेठेतील व्यवहार केले जातात ?

- a. मुद्रा बाजार
- b. भांडवली बाजार
- c. प्राथमिक बाजार
- d. दुय्यम बाजार

Answer. a

73. अल्पकालीन , हस्तांतरणीय , स्वतःची परतफेड करणाऱ्या आणि कमी जोखमीच्या साधनाला कोणती संज्ञा वापरली जाते ?

- a. ट्रेझरी बिल्ल्स
- b. ठेवीची प्रमाणपत्रे
- c. व्यापारी बिले
- d. वचनपत्रे

Answer. c

74. कर संकलनाचा खर्च शक्य तितका कमी ठेवला पाहिजे , असे सांगणाऱ्या कर आकारणीच्या तत्वाला काय म्हणतात ?

- a. समतेचे तत्त्व
- b. निश्चिततेचे तत्त्व
- c. सोयीचे तत्त्व
- d. काटकसरीचे तत्त्व

Answer. d

75.

परिणामांचे मूल्यांकन करण्यापूर्वी प्रस्तावित प्रकल्प क्षेत्रातील विद्यमान भौतिक , पर्यावरणीय आणि सामाजिक -आर्थिक परिस्थिती निश्चित करणारा EIA चा टप्पा कोणता ?

- a. प्रकल्प छाननी

b. पर्यावरणीय आधारभूत स्थिती

c. परिणामांचे विश्लेषण

d. सार्वजनिक सल्लामसलत

Answer. b

76. कोणता वायुप्रदूषक रक्ताची ऑक्सिजन वाहून नेण्याची क्षमता कमी करतो आणि हृदय व रक्तवाहिन्यांसंबंधी समस्यांशी संबंधित आहे ?

a. कार्बन मोनॉक्साइड

b. सल्फर ऑक्साइड्स

c. नायट्रोजन ऑक्साइड्स

d. सूक्ष्म कण

Answer. a

77. कोणता प्रदूषक वर्ग रासायनिक आणि जैविक विघटनास प्रतिरोधक असतो, परिसंस्थांमध्ये जैवसंचयन करतो आणि जागतिक पर्यावरणीय चिंतेचा विषय ठरतो ?

a. किरणोत्सर्गी प्रदूषक

b. कृषी प्रदूषक

c. प्रकाशरासायनिक प्रदूषक

d. टिकून राहणारे सेंद्रिय प्रदूषक

Answer. d

78. पाण्याच्या नमुन्यात विरघळलेले नसलेले सूक्ष्म कण संपूर्ण नमुन्यात विखुरलेल्या अवस्थेत असताना पाण्याच्या गुणवत्तेचे कोणते परिमाण तपासले पाहिजे ?

a. कठीणता

b. विद्युतवाहकता

c. क्षारता

d. गढूळपणा

Answer. d

79. घनकचऱ्यातून झिरपणाऱ्या आणल त्यामध्ये वलरघळलेले कलवा नललंबलत पदार्थ असलेल्या द्रवाला कोणती तलंत्रलक संज्ञल वलपरली जलते ?

- a. गलळ
- b. सलंडपलणी
- c. लीचेट
- d. बहलःसलव

Answer. c

80. कोणतल वलयुप्रदूषक फुफ्फुसलंऱ्या वलयू -वलनलमय प्रकुरलयेत अडथळा आणतो आणल प्रकलशलचे वलकलरण करून हवलमलनलवर परलणलम करतो ?

- a. एरोसोल्ल्स
- b. ओझोन
- c. शलसे
- d. अमोनलया

Answer. a

81. इंधन जलळणे , वलहने आणल उद्योग यलंसरख्या मलनवी कुरललंमुळे नलरुमलण होणलऱ्या प्रदूषणलऱ्या स्रोतलंसलठी कोणती संज्ञल वलपरली जलते ?

- a. जैवजन्य
- b. भूजन्य
- c. मलनवजन्य
- d. अग्रलजन्य

Answer. c

82. अणुस्फोटलनंतर पृथ्वीऱ्या पृष्ठभलगलवर परत येणलऱ्या कलरणोत्सर्गी कणलंसलठी कोणती संज्ञल वलपरली जलते ?

- a. कलरणोत्सर्गी प्रदूषण
- b. कलरणोत्सर्गी फॉलआउट

c. किरणोत्सर्गी पदार्थ

d. किरणोत्सर्गी विसर्ग

Answer. b

83. विद्राव्य क्षारांच्या एकाग्रतेत वाढ होऊन मातीची गुणवत्ता आणि उत्पादकता कमी होण्याच्या प्रक्रियेला कोणती तांत्रिक संज्ञा वापरली जाते ?

a. मातीचे क्षारीकरण

b. मातीची धूप

c. भूमी ऱ्हास

d. मातीचे प्रदूषण

Answer. a

84. लांब मातीच्या बांधाचा वापर करून पावसाचे वाहून जाणारे पाणी साठवणाऱ्या पारंपरिक जलसंधारण पद्धतीला काय म्हणतात ?

a. जोहड

b. कुंड

c. केरे

d. खडीन

Answer. d

85. कमी तापमानात स्थिर राहणारा , परंतु जास्त तापमानात विघटित होऊन नायट्रोजन डायऑक्साइड सोडणारा कोणता वायुप्रदूषक आहे ?

a. सल्फर ऑक्साइड्स

b. कार्बन मोनॉक्साइड

c. कणीय पदार्थ

d. पेरॉक्सी अॅसिटिल नायट्रेट

Answer. d

86. हरितगृह वायूंच्या वाढीचा हवामान बदलाच्या पर्यावरणीय परिणामाशी योग्य संबंध दर्शवणारी क्रमवारी कोणती ?

- a. हरितगृह वायूंची वाढ → उष्णता बाहेर जाणे → स्थलांतर
- b. हरितगृह वायूंची वाढ → उष्णता अडकून राहणे → स्थलांतर
- c. हरितगृह वायूंची घट → उष्णता अडकून राहणे → स्थलांतर
- d. हरितगृह वायूंची घट → उष्णता बाहेर जाणे → स्थलांतर

Answer. b

87.

अतिरिक्त अणुकेंद्रीय ऊर्जा असलेल्या, अस्थिर अणूंच्या प्रजातींसाठी कोणती तांत्रिक संज्ञा वापरली जाते, ज्या नैसर्गिकरित्या आढळू शकतात किंवा कृत्रिमरित्या तयार केल्या जाऊ शकतात ?

- a. रेडिओन्यूक्लाइड्स
- b. किरणोत्सर्गी फॉलआउट
- c. किरणोत्सर्गी प्रदूषक
- d. किरणोत्सर्गी पदार्थ

Answer. a

88.

संतृप्तीनंतर चुंबकीय फ्लक्स घनता शून्यावर आणण्यासाठी आवश्यक असलेल्या विरुद्ध दिशेच्या चुंबकीकरण तीव्रतेद्वारे कोणते चुंबकीय परिमाण दर्शविले जाते ?

- a. चुंबकीय धारणक्षमता
- b. चुंबकीय निग्रहकता
- c. चुंबकीय संवेदनशीलता
- d. चुंबकीय संतृप्तता

Answer. b

89. समांतर अनुनादी LCR परिपथामध्ये अनुनादी वारंवारतेवर प्रतिबाधा कमाल होते, अशा परिपथाला कोणती संज्ञा वापरली जाते ?

- a. स्वीकारक परिपथ

b. फिल्टर परिपथ

c. निवडक परिपथ

d. रिजेक्टर परिपथ

Answer. d

90. एखाद्या वस्तूसाठी विशिष्ट परिभ्रमण अक्षाभोवती ($I = MK^2$) या संबंधाने परिभाषित केलेल्या परिमाणाला काय म्हणतात ?

a. कोनीय संवेग

b. परिभ्रमण त्रिज्या

c. जडत्वाघूर्ण

d. कोनीय त्वरण

Answer. b

91. प्रकाशीय विभेदनाच्या कोणत्या निकषानुसार एका विवर्तन प्रतिमेतील पहिली गडद वलय दुसऱ्या विवर्तन प्रतिमेच्या मध्यवर्ती कमालाशी एकरूप झाली पाहिजे ?

a. मालसचा नियम

b. रेले निकष

c. ब्रूस्टरचा नियम

d. हायगेन्सचे तत्त्व

Answer. b

92. ज्या लिगँडमध्ये दोन भिन्न दाता अणू असतात, परंतु त्यांपैकी एका वेळी फक्त एकच अणू धातूशी बंध तयार करतो, अशा लिगँडला काय म्हणतात ?

a. अॅम्बिडेंटेट लिगँड

b. बायडेंटेट लिगँड

c. केलेटिंग लिगँड

d. हेक्साडेंटेट लिगँड

Answer. a

93. जेव्हा एखादा आयन त्याच्या नेहमीच्या स्फटिक जालकातील स्थानावरून बाहेर पडून आंतरालीय स्थान व्यापतो, तेव्हा कोणता बिंदू दोष निर्माण होतो ?

- a. फ्रेंकेल दोष
- b. शॉट्की दोष
- c. रिक्तता दोष
- d. अशुद्धता दोष

Answer. a

94. स्फटिकांमधील जालक बिंदूंच्या त्रिमितीय मांडणीच्या चौदा संभाव्य प्रकारांना कोणती संज्ञा वापरली जाते ?

- a. स्फटिक प्रणाली
- b. ब्राव्हे जालके
- c. एकक कोशिका
- d. अवकाश जालक

Answer. b

95. ज्या संकुलामध्ये केंद्रीय धातू आयन एकापेक्षा अधिक प्रकारच्या लिगेँडशी बंधित असतो, अशा संकुलाला काय म्हणतात ?

- a. धनायनिक संकुल
- b. ऋणायनिक संकुल
- c. होमोलेष्टिक संकुल
- d. हेटरोलेष्टिक संकुल

Answer. d

96. एकाच प्रतिकृतीकरणाच्या प्रारंभबिंदूपासून प्रतिकृतीकरण होणाऱ्या DNA च्या विभागाला कोणती संज्ञा वापरली जाते ?

- a. जीनोम
- b. रेप्लिकॉन

c. कोडोजन

d. ऑपेरॉन

Answer. b

97. परागनलिका बीजांडात बीजांडावरणामधून प्रवेश करते , त्या प्रक्रियेला कोणती संज्ञा वापरली जाते ?

a. पोरोगॅमी

b. चालॅंझोगॅमी

c. सायफोनोगॅमी

d. मेसोगॅमी

Answer. d

98. अतिसांद्र द्रावणाच्या परिस्थितीत पेशीभितीपासून जीवद्रव्यक दूर आकुंचित होण्याच्या प्रक्रियेला कोणती संज्ञा वापरली जाते ?

a. विसरण

b. अंतःशोषण

c. बिंदुस्रवण

d. जीवद्रव्यकुंचन

Answer. d

99. संवहनी ऊतीमध्ये प्रवेश करण्यापूर्वी अंतस्त्वचेच्या स्तरावर कोणत्या जलवाहक मार्गाला आपला मार्ग बदलणे भाग पडते ?

a. रसधानीमार्ग

b. अपोप्लास्ट

c. सिम्प्लास्ट

d. आंतरपटलमार्ग

Answer. b

100.

अंतस्त्वचेतील कोणती संरचना अपोप्लास्ट मार्ग अवरुद्ध करते आणि संवहनी ऊर्तीपर्यंत पोहोचण्यापूर्वी पाण्याला सजीव पेशींमध्ये प्रवेश करण्यास भाग पाडते ?

a. प्रवेशिका पेशी

b. कॅस्पेरियन पट्टी

c. कॉर्टिकल पेशी

d. पेरिसायकल पेशी

Answer. b

Test Answer

1. (c)	2. (b)	3. (c)	4. (d)	5. (b)	6. (c)	7. (c)	8. (c)	9. (b)	10. (b)
11. (c)	12. (b)	13. (b)	14. (b)	15. (a)	16. (d)	17. (c)	18. (c)	19. (b)	20. (c)
21. (a)	22. (a)	23. (d)	24. (c)	25. (c)	26. (b)	27. (a)	28. (d)	29. (c)	30. (d)
31. (b)	32. (c)	33. (b)	34. (a)	35. (d)	36. (d)	37. (b)	38. (a)	39. (c)	40. (b)
41. (b)	42. (b)	43. (d)	44. (a)	45. (c)	46. (c)	47. (c)	48. (b)	49. (d)	50. (b)
51. (a)	52. (c)	53. (a)	54. (b)	55. (d)	56. (b)	57. (a)	58. (a)	59. (a)	60. (b)
61. (c)	62. (c)	63. (a)	64. (a)	65. (d)	66. (b)	67. (a)	68. (*bonus*)	69. (*bonus*)	70. (d)
71. (a)	72. (a)	73. (c)	74. (d)	75. (b)	76. (a)	77. (d)	78. (d)	79. (c)	80. (a)
81. (c)	82. (b)	83. (a)	84. (d)	85. (d)	86. (b)	87. (a)	88. (b)	89. (d)	90. (b)
91. (b)	92. (a)	93. (a)	94. (b)	95. (d)	96. (b)	97. (d)	98. (d)	99. (b)	100. (b)